І чужому научайтесь
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. 07303
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-3740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 58. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 26-го БЕРЕЗНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MARCH 26, 1964 No. 58. VOL. LXXI.

ВІЙНА В АТОМОВІЙ ДОБІ НЕЙМОВІРНА — ТВЕРДИТЬ ДЖАНСОН

Президент Джансон з президентом Спілки Автомобільних робітників під час конвенції в Атлантик Сіті

Вашинґтон. — Президент Джансон, промовляючи 24-го березня на Крайовій Законодатній Конференції Будівельного Відділу при Американській Федерації Праці Конґресі Індустрійних Організацій, заявив, що нарід цієї країни та всього світу очікує чогось більшого від своїх провідників, як тільки того, щоб вони показали свою брутальну силу. Президент говорив із підкресленням того факту, що тепер „загальна війна неймовірна" в нашій атомовій добі. Джансон гостро виступив проти тих політиків, які гадають, що Президент повинен за допомогою морської піхоти або за поміччю маршуючих вояків розв'язувати світові проблеми. Тепер „не такий світ, — казав Президент, — як був давніше". Нарід цієї країни не чекає на „люту перемогу", бо він більше сподівається від миру, як війни. І тому то, казав Президент, нашою ціллю є користуватися розумним договором замість готовістю до аґресії, та зберегти нашу честь без руйнування світу, якщо це можливе, але треба бути готовим на те, щоб можна було виступити з відплатною акцією проти ворога, який відважився б на нас напасти. Президент сказав такі слова: „Моєю гарячою молитвою є те, щоб я був Президентом, який може вможливити кожному хлопцеві цієї країни вирости на дорослу людину, що любить свою країну і в любові живе для неї, а не гине за неї". Президент був підготовив свою промову про внутрішні ппроблеми, між якими були і справи зменшення числа безробітних та війни проти убогости в ЗДА і споріднені з нею справи. Та коли Джансон скінчив читати свою промову, розглянувся по залі і сказав, що хотів би „щиро поговорити про ваші і мою родину, про їх мабутнє та їхню країну". Він почав із того, що минулої неділі в церкві думав про те, що на першій сторінці щоденника були вістки щось про п'ять чи шість воєн в різних місцях світу. — Світ змінився, — казав Президент, — і тому інакше треба вирішувати різні проблеми в світі, в тому і справу війни та миру. За кілька годин можна знищити від 50 до 100 мільйонів людей за допомогою атомової зброї. В цьому світі, де є 100 нових держав, треба простягати руку, яка могла б допомогти, а не витягати меч, що вбиває. ЗДА, як наймогутніша в світі країна, можуть собі дозволити на терпеливість. Світ знає про нашу силу, і знають про неї і ті, які могли б бути нашими противниками. Але ми мусимо собі прґадати те, що наша могутність зобов'язує. В політичних колах звертають увагу на те, що республіканці вже тепер заявляють, що проблеми закордонної політики будуть предметом дебат під час виборчої кампанії, і промова президента Джансона була відповіддю на критику республіканців. Президент зручно відповів своїм політичним противникам, бо підкреслив те, що найбільше подобається американцям, головно американським матерям: ціль уряду є мир у світі, і то мир на довшу мету, щоб теперішні діти могли дійти до мужнього віку під час миру і добробуту. Президент згадав і про медичну опіку для старших осіб, але сказав, що ця праграма може бути ухвалена „цього тижня", цього місяця, цього року, можливо найвчасніше".

Громадянство домагається дозволу молитися в публічних школах; передбачається бій в Конґресі

Вашинґтон. — В Конґресі досі внесли вже 35 різних конституційних поправок, які мали б дозволити на те, що в публічних школах можна б було молитися або читати уривки зі Святого Письма. Члени Конґресу дістають численні листи в цій справі, більшість яких виступає проти рішення Найвищого Суду ЗДА з 1962 і 1963 років, якими Найвищий Суд визнав, що молитви в публічних школах не є згідні з Конституцією. Голова Палатної Правничої Комісії конґресмен демократ Емануел Селлер заявив, що він почне переслухання в цій справі 22-го квітня. Один із законопроєктів вже має 161 підпис за те, щоб внесок про додаток до Конституції в справі малитви переслати негайно до Палати, без переслухань в Комісії. Треба до цього 218 підписів. Найпопулярніший є внесок конґресмена республіканця Френка Дж. Бекера, згідно з яким можна б було читати Святе Письмо в публічних школах на добровільній базі, це значить, що небажаючі учні могли б вийти на той час із кляси.

ПОМЕР ІВАН МАТЕЙЧУК, СЕКРЕТАР 107 ВІДД. УНС

До головної канцелярії УНСоюзу наспіла спізнена вістка про ненадійну смерть довголітнього секретаря 107-го Відділу УНСоюзу в місцевості Геммонд, Індіяна, та віддаиого союзового діяча Івана Матейчука. Помер Іван Матейчук на 69-му році життя, 21-го березня 1964-го року, а похорон Покійного відбувся у вівторок 24го березня. Покійний походив із села Серафинці, повіт Городенка і був членом УНСоюзу від 1924-го року.

ШЕВЧЕНКОВЕ ЧУДО В ПАРИЖІ

Париж. — В неділю 15-го березня 1964 в Парижі сталося справді чудо, й було це чудо Шевченка. Найбільш престижева концертова заля Парижу, т. зв. Ґаво, в якій концертували Ліст і Шопен, в якій народилося безліч зірок, а безліч слав переходили своє „бойове хрещення", — була повна до останнього місця на Шевченківській Академії. Що це значить, читач зможе собі уявити, коли візьме до уваги, що ця заля має 1.100 місць, а українців у Парижі ледве півтори тисячі. Візьміть відсотково кількість українців у Ню Йорку, Філядельфії, Шикаґо чи Торонті, або навіть в Едмонтоні чи Вінніпеґу, й уявіть собі імпрезу з подібним відсотком учасників по відношенні до кількости українських мешканців . . .

Програма була на найвищому рівні. Виступали солісти, як відомі й за океаном Мирослав Скала-Старицький та Євгенія Зарицька. Визначна піяністка Галина Коваль, декляматорка О. Кукловська, що була ревеляцією вечора, бо знали ми її в Парижі як челістку, артистку й балетмайстра, але не знали як декляматорку. Поезії Шевченка французькою мовою деклямував Жак Торранс, артист французьких сцен. Дальшу програму виповнили два хори: Візантійський хор з Утрехту під дириґуванням д-ра М. Антоновича, славний на всю Европу, та французький молодечий хор „Резонанс", що виконав „Ой, три шляхі широкії" в українському оригіналі й „Садок вишневий" у французькому перекладі. Всі погоджуються, що була це найбільша й найкраща імпреза за весь час перебування української еміґрації у Франції.

Але цим святкування 150-ліття народження Т. Шевченка в Парижі не вичерпуються. Напередодні відбулася традиційна Наукова Шевченківська Сесія Наукового Т-ва ім. Шевченка, на якій виступали: інж. А. Жуковський, д-р А. Вирста, проф. д-р В. Янів, проф. д-р Юрій Бойко, головував проф. д-р В. Кубійович. Сесія внесла немало нового в дослідження творчости Шевченка. Зовсім новою була тема „Шевченкіяна у Франції", що її опрацював інж. А. Жуковський, який прийшов до висновку, що французька шевченкіяна одна з найбагатших та найкращих в західньому світі. Проф. Юрій Бойко виголосив блискучу доповідь на Академії. Французькою мовою промовляла пані Марія Шерер, викладачка української мови у Школі Східніх Мов в Парижі.

При цьому слід згадати, що цього року далеко ширше вийшли ми зі святкуванням роковин Пророка в чуже середовище, як це було в 1961 році. Наскільки в цьому напрямку серйозно попрацював Комітет під головуванням д-ра А. Вірсти свідчить факт, що на 100 запрошених чужинців на Академію прибуло 96! А між ними — професори Сорбони, віце-президент Міської Ради Парижу і ін. Не згадуємо вже, що на Академії, як і на Сесії, були присутні українські визначні діячі та особистості, як ИЕ Владика Екзарх Кир Володимир Маланчук, полк. Андрій Мельник і інші.

Багато праці вложено в поширення знання про Шевченка серед французького оточення. Заходами журналу молоді „Франко-Український Бюлетень" та Шевченківського К-ту вийшов спеціяльний збірник французькою мовою, присвячений Шевченкові, за редакцією Калини Угрин та Аркадія Жуковського. В збірнику є біографічна праця, оцінка творчости Поета, інформація про совєтське шевченкознавство і низка перекладів поезії на французьку мову. Це перше видання, що його випустила українська еміґрація за 40 років своєї масової присутности у Франції, присвячене Шевченкові і призначене для французького загалу.

Не мале значення мала й Служба Божа, що її правив Владика-Екзарх у чудовій Базиліці-де-Віктуар, яку співав Візантійський хор. Були присутні сотки французів, які вислухали проповіді Екзарха французькою мовою, бездоганно зложеної та виголошеної (Владика має студії у франкомовному Лювенському Університеті). Того ж дня Служба Божа з нагоди шевченківських святкувань відбулася і в українській православній церкві.

Наскільки вдалося цим разом поширити знання про Шевченка в чужинецькому нашому оточенні може свідчити й той факт, що почесний Комітет очолив відомий письменник і член Французької Академії Андре Моруа, а відомий політик і публіцист Андре Франсуа-Понсе написав передову статтю в найбільшому ранньому щоденнику Парижу „Ле Фіґаро" (з 12 березня) під багатомовним наголовком: „Шевченко, апостол свободи".

Певно, в порівнянні до па-

(Закінчення на сторінці 4-ій)

Д-р Б. Шебунчак переобраний на голову Відділу УЛТ в Ню Йорку

Ню Йорк. — Минулої суботи, 21-го березня 1964 р., тут в залі Українського Інституту Америки відбулись Загальні Збори Відділу Метрополії Ню Йорк Українського Лікарського Товариства Північної Америки. Збори відкрив голова д-р Б. Шебунчак, а від Головної Управи привітав приявних д-р М. Зарицький. Президію очолював д-р В. Гук, секретарював д-р Л. Явний. Після звітів уступаючої Управи, дискусії і уділення абсолюторії перевибрано попередню Управу в складі: голова: д-р Б. Шебунчак, І-ий заступник: д-р М. Крижанівський, 2-ий заступник: д-р Б. Бабій, секретар: д-р Р. Кисілевський, скарбник д-р С. Ворох. До Контрольної комісії ввійшли: д-р Б. Олесницький, д-р Ю. Кушнір, д-р Б. Панчук. Рівночасно відбулися Загальні Збори Секції Дружин Лікарів, на яких вибрано таку Управу: голова: О. Терлецька, містоголова: С. Олесницька, секретарка: В. Кушнір, скарбничка: Н. Сочинська, пресова референтка: Л. Волянська, члени Управи: Л. Оришкевич, Я. Крижанівська, І. Сушків. Контрольна комісія: Я. Зарицька, Т. Макарушка.

Пані Марія Душник учить американок писати українські писанки

Ґарди Сіті, Н. Й. — В середу, 11-го березня, тут у Громадянському Клюбі пані Марія Душник, зв'язкова для публічних справ в Управі Окружної Ради Союзу Українок Америки в Ню Йорку та почесна голова його 72-го Відділу, дала лекцію писання українських великодніх писанок трьом сотням американок, членок згаданого Клюбу. Зодягнена сама в український народний одяг, пані Душник попередила свою лекцію та практичний показ писання українських писанок короткою доповіддю з історії України та її тисячолітньої християнської культури. Після доповіді про Україну і лекції писання писанок, було багато запитів, як про Україну, та і про писанки. Багато американок виявили ентузіястичне бажання навчитися цього незрівняного українського мистецтва. Доповідь і лекцію влаштувала пані Марґарет Шерман, голова Мистецького Відділу згаданого Клюбу, яка припадково минулого року була на подібній доповіді і лекції пані Душник в місті Деріси в Коннектикат.

АНТИКОМУНІСТИЧНА ДЕМОНСТРАЦІЯ В БРАЗИЛІЇ

В Бразилії відбулася велика демонстрація бразилійських католиків, в якій взяло участь чверть мільйона осіб. Демонстранти несли транспаренти з написами „Геть з комунізмом", „Оборонямо конституцію" та ін.

Загострились відносини між Західньою Німеччиною і Совєтським Союзом

Москва. — Совєтський уряд не прийняв західньо-німецької ноти, яка протестувала проти включення Східньої Німеччини до міжнародної конвенції про летунську комунікацію, і відіслав ту ноту назад західньо-німецькій амбасаді. В два дні після того совєтський уряд так само не прийняв і відіслав назад ноту Західньої Німеччини, в якій стверджувалось, що тільки Західня Німеччина, офіційно Німецька Федеративна Республіка, є леґальним репрезентантом усіх німців. Взагалі, відносини між Москвою і Бонном значно погіршились — стверджують західні коментатори. Вимога Західньої Німеччини щодо більшої її участи в плянувальному штабі Атлантійського Союзу та заява канцлера Людвіґа Ергарда, що Західня Німеччина не вирікається своїх передвоєнних східніх територій, були негайно інтерпретовані совєтським пресово-пропагандивним апаратом, як нові докази на західньо-німецький „імперіялізм, мілітаризм і реваншизм". Совєтський уряд не визнав, що новий канцлер Людвіґ Ергард є прихильником гнучкішої і примирливішої політики у відношенні до СССР, аніж був ним Конрад Аденауер, тільки ставить їх обох на одну дошку.

Міністер оборони Канади промовлятиме на святі Карпатської України в Торонті

В останній хвилині інформують, що міністер національної оборони Канади, Павло Геллієр, буде промовляти на Ювілейному Концерті з нагоди 25-річчя проголошення самостійности Карпатської України. Концерт відбудеться в неділю, 29 березня, год. 3-та по полудні і міністер, з огляду на Великдень за новим стилем, промовить перед концертом, в год. 3-ій по пол. Тому дуже побажане є, щоб громадянство масово прибуло на цей концерт і на 3 год. по пол. точно зайняло свої місця. Окрім міністра Канади, промовлятимуть ще: проф. Августин Штефан, голова Сойму Карпатської України і дир. Юліян Ревай, прем'єр Карпатської України!

Появився третій том історії д-ра М. Стахова з доби Директорії

Ню Йорк. — Цими днями в Бібліотеці Українознавства Наукового Т-ва ім. Шевченка, як її десята книжка, появився третій том історичної праці д-р Матвія Стахова: „Україна в добі Директорії УНР". Цей том історії України в добі Директорії УНР розглядає той період державного будівництва Української Держави в новітніх часах, який є водночас і найвеличнішим і найтрагічнішим. З одного боку на другу половину січня 1919 року припадає завершення соборної державности суверенної України, перший всеукраїнськи парлямент — Конґрес Трудового Народу України, — ратифікація в цім парляменті з участю депутатів національних меншин Актів Соборної Суверенности і ухвала тимчасової конституції із затриманням вненародної демократії. З другого боку зараз на початку лютого 1919 р. припадає конечність тимчасового відступу з соборної столиці, Києва, внаслідок бунту отаманів Д. Зеленого і М. Григоріїва з загрозою, що ворог може обійти увесь фронт Дієвої Армії УНР на фронті проти інвазійних армій Совєтської Росії. В цім томі розглянено також вперше всебічно хід переговорів про мир між Україною і Совєтською Росією та повну невдачу цих переговорів. Автор з користю для читача подає потрібні джерельні дані дослівно так, що кожний читач може не лише приймати висновки з аналізи, зробленої автором, але й сам думати аналітично про дані події. Том, який охоплює 276 сторін друку, містить також рідкісні світлини дієвих осіб та має понад 300 заміток до джерел. До друку здано вже й четвертий том цієї історії, який займається зовнішньою політичною ситуацією і політикою Директорії як щодо білої і червоної Росії, так і щодо антантського Заходу. Цей четвертий том найбільший своїм розміром. Раніше появилося цього ж автора сім томів історії Західньої України.

Д-р Вол. Петришин — професор математики в університеті в Шикаґо

Шикаґо. — З днем 30-го березня ц. р., себто з початком весняного кварталу, обов'язки асистента професора на математичному факультеті перейме відомий наш учений-педагог з молодшої генерації, дотеперішній професор математики в Нюйоркському університеті, д-р Володимир Петришин. На Шикаґовському університеті він матиме курси з функціональної і чисельної аналізи на вищих, по-дипломових математичних студіях. Саме з цієї ділянки проф. Петришин опублікував уже ряд праць, остання з яких („Узагальнена метода реляксації при розв'язці операторних рівнянь") появилася в офіціяльній публікації (Просідінґс) Американського Математичного Т-ва. Перехід проф. Вол. Петришина до нових відповідальних обов'язків супроваджатимуть найкращі побажання багатьох його знайомих і приятелів та всієї громади, якої він є активним членом.

ЯПОНІЯ ПОРУШЕНА АТЕНТАТОМ ПРОТИ АМБАСАДОРА ЗДА

Токіо. — Понеділковий атентат проти американського амбасадора Едвіна Райшавера викликав в цілій Японії величезний відгук. Крім того, що японський міністер закордонних справ Масайоші Оґіра негайно поїхав до шпиталю, куди перевезено було раненого амбасадора, японський прем'єр Гаято Ікеда негайно вислав президентові Джансонові листа з перепросинами і заявою приязни збоку Японії та заповів, що перепросить безпосередньо американський нарід у телевізійній передачі з Японії до ЗДА. Ця передача була заповіджена на середу 25 ц. м. Японці вважають, що поранення ножем амбасадора союзової і заприязненої держави, та ще й у даному випадку дипломата-професора, який говорить плавко по-японськи, має за дружину японку і постійно манiфестував свої симпатії до Японії і японців, — це ганьба для японського народу. Крім цього, в керівних японських політичних і господарських колах виник острах, чи такий атентат не матиме небажаних Японії політичних наслідків. Президент Джансон, відповідаючи на депешу прем'єра Ікеди запевнив його, що Америка не сумнівається в приязні збоку японського народу та що той жалюгідний інцидент не матиме ніякого впливу на дальші приязні взаємини між ЗДА і Японією. Те саме має заявити через телевізійну передачу до Японії асистент державного секретаря для далеко-східніх справ, Вільям Банді. Тим часом амбасадор Райшавер щасливо перебув 85-хвилинну операцію, під час якої переведено йому обильну трансфузію крови, бо ранений втратив був багато крови. 19-річний Норіказу Шіотані зранив був глибоко на два цалі американського амбасадора, пробивши йому праве бедро. Виявляється, що атентатчик переліз був невеличкий мур довкола будинку амбасади і неспостережно підбіг під головні двері тоді, коли амбасадор Едвін Райшавер виходив з амбасади, щоб стрінутись на другому сніданку з головою південно-корейської місії, яка приїхала до Токіо на переговори про знормалізування корейсько-японських взаємин. У товаристві амбаснадора знаходився член амбасади Джон Ферчак, який негайно кинувся на атентатчика і вихопив йому ніж з руки, — проте амбасадор вже був ранений. Один морський піхотинець, член охорони амбасади, поміг притримати спричинника атентату, негайно теж надбігли японські поліціянти, бо ця подія сталася вполудне, на очах багатьох людей. Норіказу Шіотані, який є дуже короткозорий і носить грубі скла, заявив на поліції, що він хотів зробити демонстрацію, на знак протесту, що американські і японські чинники замалу увагу прикладають до опіки над хворими на очі. Норіказу Шіотані буцім-то діяв на власну руку, а не як виконавець змови. Він вже поліційно нотований та йому закидали також, що раз старався підпалити будинок американської амбасади. Він буцімто несповна розуму, але не відомо, чи це не є тільки офіційна японська версія. Японський міністер публічної безпеки подався до димісії, яку прем'єр прийняв та призначив на його заступника голову комісії для закордонних справ в японському парляменті.

Хрущов закидає Заходові вину у господарському недорозвиткові країн

Женева. — Нікіта Хрущов закинув західнім країнам, що це вони своєю „імперіялістичною експлуатацією, дискримінацією і штучними бар'єрами" звинили господарське відставання багатьох країн у широкому світі. Хрущов зробив свої демагогічні закиди у зверненні до 116-членної міжнародної конференції в справах торгівлі і розвитку, скликаної Об'єднаними Націями. Конференція відкрилась в минулий понеділок, дня 23-го березня в колишньому палаці Ліґи Націй у Женеві. У цій конференції найбільш заінтересовані азійські, африканські й південно-американські країни, що належать до категорії країн економічно недорозвинених. Конференцію відкрив великою промовою генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант, який поручав „новий підхід" до справ міжнародної торгівлі і допомоги збоку заможніх країн незаможнім. Америку репрезентує делегація під проводом заступника державного секретаря для економічних справ Джоржа Болла.

Індія підтримує Совєти на конференції роззброєння в Женеві

Женева. — Індія підтримала в минулий вівторок 24-го ц.м. совєтський проєкт, щоб зараз у першій стадії міжнародного роззброєння знищити всі ракети, здібні переносити атомовий розривний матеріял, та щоб залишити тільки невелику скількість таких ракет, як засіб відстрашення другої сторони від атак. Совєти вимагали, щоб ЗДА і Британія відразу погодились на принцип такої пропозиції, відмовившись подати ближчі інформації, які саме ракети мали б бут изнищені та в якому числі і яка була б міжнародна контроля, яка ґарантувала б, що в цій процедурі не буде ніякого обману. ЗДА і Британія відмовились погодитись на прнцип совєтської пропозиції, так мовити, „ін блянко", не знаючи її найбільш сутніх подробиць. Крім того, ЗДА і Британія відразу звернули увагу, що позбавлення цих двох держав атомово-ракетної зброї перехилить рівновагу сил у користь Совєтського Союзу, який розпоряджає передусім величезною наземною армією. Індійський представник Вішу Трівелі признав рацію совєтському становищу, з приводу чого Сємьон Царапкін висловив відразу своє велике вдоволення.

В АМЕРИЦІ

● **Колишній пресовий секретар Білого Дому** П'єр Салінґер ще не є певний, чи він зможе старатися про номінацію на кандидата на сенатора в Каліфорнії тому, що він минулого року голосував у Вірджінії, хоч він давніше був замешкалий в Каліфорнії. Салінґер зголосив свою кандидатуру, щоб взяти участь у правиборах. Тепер іде боротьба за те, чи він має право голосування і вибору в цьому стейті.

● **Ректор університету** в провінції Орієнте на Кубі д-р Хозе Антоніо Портуондо заявив, що треба опрацювати головні проблеми кубинської історії зі становища матеріялістичної доктрини Маркса-Леніна, і тому треба буде змінити всю дотеперішню історичну науку. В Сантіяґо де Куба відбувається тижнева конференція істориків.

● **Згідно з вістями з Дітройту** в першій чверті цього року мають випродукувати рекордово високе число автомобілів — 2,148,000, на 11 відсотків більше, як в тому самому часі 1963-го року. Досі найбільшим числом випродукованих авт в першій чверті було число 2,127,000 в 1955-му році.

У СВІТІ

● **У Ленінграді** назвали одну вулицю і одну школу іменем Бели Куна, першого комуністичного прем'єра Мадярщини з 1919 року. Після здавлення тодішньої комуністичної революції на Мадярщині, Бела Кун втік до СССР, але за сталінського терору розстріляно його, як „зрадника". За Хрущова Белу Куна „регабілітовано". Большевики запросили вдову по ньому, що живе на Мадярщині, щоб приїхала до Москви на святкування 45-річчя першої комуністичної революції на Мадярщині.

● **У трьох провінціях Індії**, Біґар, Орісса і Прадеш, відбулися в останніх двох тижнях демонстрації і заворушення, внаслідку яких є вже 56 вбитих і понад 100 ранених. Причина — спори між визнавцями різних релігійних сект.

● **В Об'єднаних Націях** Спеціяльна Комісія для справ колоніялізму звернулась до Британії з закликом, щоб Британія вплинула на автономний уряд в Південній Родезії, в Африці, щоб не виконувати засуду смерти проти кількох автохтонних революціонерів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

„А тим часом перевертні..."

Це ще в „Розритій могилі" Тарас Шевченко, боліючи над важкою долею України, висловлював пройняті гірким досвідом слова: „а тим часом перевертні нехай підростають, та поможуть москалеві господарювати та з матері полатану сорочку здіймати". Своїм віщим зором вже понад сто років тому Шевченко передбачав, що так, як це часто бувало в минулому, так і в майбутньому, найгіршим лихом для України будуть свої ж таки землячки, „варшавське сміття, грязь Москви", які не завагаються ні перед чим, щоб заслужити собі ласки в московських самодержців і сатрапів.

До чого може докотитися такого роду „землячок", показовим прикладом може бути стаття одного з провідних канадійських „прогресистів" українського походження, автора багатьох пашквілів і доносів, надрукована у московській „Літературній Газеті" з 3-го березня цього року, під назвою „И за океаном растет его слава". Мова в цій статті про шанування Шевченка в Канаді і в ЗДА, і автор її не гребує ніякими засобами, перекрученнями та брехнею, щоб довести, що Шевченка „правдиво" вшановують тільки „прогресивні" українці в Канаді та в ЗДА і що ворогами Шевченка й українського народу є „українські буржуазні націоналісти", які і фальсифікують його творчість, і знеславлюють його, і перешкоджують в утривалюванні його слави і будуванні йому пам'ятників. Щоб доказати недоказальне, автор статті кожне своє ствердження будує на неправді. Так, наприклад, він твердить, що „буржуазні націоналісти" викидають із Шевченкового „Заповіту" невигідні їм рядки, чого ніколи не бувало, що вони виключають поему „Єретик" із нового повного видання творів Шевченка, хоч в цьому виданні ця поема таки надрукована. Провідникам української еміграції у ЗДА він приписує слова — і то беручи їх в лапки — яких вони ніколи не говорили.

Але вже таки неймовірної забріханости доходить автор надрукованої в московській „Літературній Газеті" статті, коли пише про справу пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні. Обертаючи, як кажуть, кота хвостом, він твердить, що це „українські буржуазні націоналісти" заходилися завалити справу побудування цього пам'ятника у ЗДА, що через їх виступи, мовляв, „ідея пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні опинилася перед загрозою" і що справу ... врятувало тільки інтерв'ю постійного представника УССР при ОН Луки Кизі, надруковане ним у газеті „Вашингтон Пост", як також відоме слово 34-ох діячів культури, які, нібито, так само, як Кизя, „висловилися за побудуванням цього пам'ятника"...

Читаючи все це тяжко повірити, що можна в такій мірі перекрутити всі факти й увесь дійсний стан справ. Кожен, хто стежив за кампанією „Вашингтон Посту" проти побудування пам'ятника Шевченкові в столиці ЗДА, знає і пам'ятає, що головним аргументом ініціяторів цієї кампанії було твердження, що Шевченка шанують дуже широко, як революціонера і предтечу комунізму в Совєтському Союзі, і що неприпустимо було б будувати пам'ятник такій особі в столиці ЗДА, і то під патронатом американського Уряду і Конгресу. „Багато американців були б неприємно заскочені — писав „Вашингтон Пост" у редакційній статті з 25-го жовтня 1963-го року, — якби дізналися, що їх Уряд дозволив побудувати пам'ятник революційній постаті, на пошану якої названо 1 260 місцевостей й установ в Совєтському Союзі". Ще більше утвердився „Вашингтон Пост" у своїй кампанії проти пам'ятника після того, як на його сторінках виступив 29-го листопада 1963-го року із своїм інтерв'ю Лука Кизя, називаючи Шевченка знову ж „революціонером - демократом", „інтернаціоналістом", який, мовляв втішається пошаною режиму в Совєтському Союзі. У коментарі до цього інтерв'ю „Вашингтон Пост" виразно ствердив, що Кизя „долив оливи до ще більшої контроверсії" з пам'ятником Шевченка. Всупереч усім гарним фразам, було спрямоване на завалення пам'ятника Шевченкові також і написане без сумніву на вимогу совєтських режимних чинників відоме „Слово" 34-ох діячів культури УССР. Представляючи Шевченка, як „послідовного інтернаціоналіста", звеличуваного в усьому комуністичному світі, автори цього „Слова" підтримали головний арґумент „Вашингтон Посту" й різних ворожих до українства чинників в їх кампанії за відкликання дозволу на побудову пам'ятника Шевченкові. Тепер, за словами торонтського дописувача московської „Літературної Газети", це тільки Кизя та „радянські діячі культури" справу пам'ятника ... врятували.

Існує переконання, що досліджування большевизму - комунізму не є справою істориків, але психологів. Чи треба на це твердження кращого доказу, як наведені брехні канадійського „прогресиста", надруковані в центральній комуністичній „Літературній Газеті"?

Спір за слова

Президент Джансон склав на своїй пресовій конференції в минулу суботу широку декларацію, в якій підкреслив готовість Америки „в кожному часі і в кожному місці" „розглянути" всі причини, які викликали спір між Панамою і ЗДА, всі спроби, якими можна було б направити взаємини між цими двома країнами. Заява президента Джансона була втримана в дуже примирливому тоні, з підкресленням давньої приязни між Панамою і ЗДА, зокрема, солідарности Панами і ЗДА у двох світових війнах і їхніх спільних інтересів в майбутньому, для добра всього американського континенту. Президент заявив, що копію тієї заяви перешле він голові Ради Орган. Американських Держав.

ЗДА відразу станули були на становище, що розмови з Панамою на тему майбутніх їх взаємин можуть відбутися лише після того, коли будуть привернені нормальні дипломатичні відносини. Президент Панами, який спершу вживав був на адресу ЗДА демагогічної фразеології, приємної для вух панамських правих і лівих екстремістів, негайно перестав ображати Америку, зрозумівши, що Панамська республіка не може існувати без американського „комірного" за Зону Каналу, що становить річно $2 000 000, без американських влаштувань, доступних для панамців, без американських туристів і покупців, постійних мешканців Зони. Але він, президент Панами, маючи на увазі недалекі вибори в отій мікроскопічній республіці з територією круґло 28 000 кв. миль, ставив за передумову відновлення зірваних ним дипломатичних взаємин — виразне ствердження збоку Америки, що вона готова на зревідування американсько - панамського договору з 1903-го року. Президент Джансон відмовився погодитися на слово „переговори". Америка — мовляв — готова тільки „передискутувати" всі спірні справи. У згаданій суботнішній своїй заяві президент Джансон відступив дещо від того свого становища, вирікшися слова „передискутувати" і замінивши його словом „розглянути". Коментатори вважають, що слово „розглянути" задоволить панамського президента і стане наче компромісом, за яким криється таки готовість Америки не тільки мовчки вислухати панамські жалі, але й в обосторонній дискусії „розглянути" їх, шукаючи конструктивного компромісу, який — логічно — мусить закінчитися зміною договору з 1903-го року.

Тому частина американської преси критикує політику президента Джансона у відношенні до Панами. Треба було — читаємо — або піти за рецептою сенатора Беррі Ґолдвотера, скріпити залогу в Панамській зоні, відмовитися від будь-яких розмов на тему договору з 1903-го року і примусити Панаму економічними санкціями перепросити Америку за нанесені їй образи, — або не продовжувати до безконечности конфлікту за слова і погодитись відразу на переговори про зміну згаданого договору в користь Панамської Республіки.

Ярослав Курдидик

АМЕРИКАНСЬКА РОЗВІДКА

Треба бути безстороннім і признати, що хоч ЗДА роблять у своїй закордонній політиці чимало помилок, але їхня розвідча служба „не спить" і знає прекрасно, що діється у її ближчих і дальших сусідів; при цьому головним чином не спускається з ока „найбільшого приятеля" — СССР.

Нещодавно один із совєтських розвідчиків-утікачів, якого в американських колах зараховують до „риб великого калібру", був заскочений під час конфронтації, ціллю якої була перевірка, чи ті вістки, які знаходяться в американському розвідчому арсеналі, правдиві і чи в міжчасі не постали зміни, щоб ті вістки слід було відсвіжити і поповнити новими. Найбільше вразило совєтського розвідчика те, що у відділі, головне завдання якого, розшифровувати, чи пак „ламати таємниці кодів", працювали люди, які в тій ділянці займали колись в СССР високі пости, бо вони знали не тільки механіку совєтських кодів, але й їхню „душу".

До речі буде пригадати, як то колись у зв'язку з випущенням першого „спутніка" американцями оволоділа неоправдана манія, що ЗДА в справі космічних дослідів далеко відстали від СССР, і американському урядові прийшлося з того приводу проковтнути не одну гірку пігулку.

Але час робив своє, і американські вчені розбудували таку могутню підводну нуклеарну силу, яка кружляє тепер по всіх морях, готова вдарити кожного ворога у таке місце, в якому він найменше може сподіватися удару. А далі продемонстровано утрое сильнішого як совєтський „бустера", яким закинуто „Ранджера" простісінько на Місяць.

Своїми штучними сателітами ЗДА дослівно засіяли простори довкола земної кулі, при чому вони виконують найрізнородніші завдання — досліджують і реєструють силу радіяції, „віщують" погоду, обслідують електричними фотоапаратами ворожу територію і збирають основні дані про те, що там діється і що большевики намагаються замаскувати, ось хоч би дані про головні воєнні бази та ракетні викидні, про концентрування або розпорошування воєнної індустрії і т. п.

Отож, американська розвідка вживає двох методів у своїй роботі: 1) збирає інформації за допомогою свого розвідчого апарату на місцях або через „просочування їх назовні"; 2) призбирує їх за допомогою прецизного фотографування з повітря т. зв. „тривимірною системою" — такого роду знімки доводилось нам бачити, коли проводжено бльокаду кастрівської Куби.

За найбільшу американську „розвідчу бомбу" останнього часу слід уважати довго засекречувану і досі точно не з'ясовану ролю, яку виконує найшвидший у світі літак „А-11". З авторитетного джерела, з журналу „Авіейшен Вік енд Спейс Текнолоджі" довідуємося, наприклад, що пересічна швидкість „А-11" становить 2 000-2 300 миль на годину, а висота, яку цей літак може осягнути, така, що всі ворожі засоби збити його безсилі. Коли цей літак збудовано, скільки є таких літаків у дії, а що найважливіше, відколи вони почали літати над ворожими територіями — з невтаємничих людей не знає ніхто нічого.

Варто пригадати, що відомий колись розвідчий літак „У-2" досліджував СССР повних чотири роки вздовж і впоперек, і хто знає, як довго виконував би він ту свою ролю, якби большевикам не вдалося його збити. Відомі воєнні коментатори роблять з того дуже, зрештою, прості логічні висновки, що вже тоді, коли „У-2" постачав американській розвідці найточніші дані, — „А-11" був у підготові, щоб на випадок невдачі негайно його заступити. „А-11" сконструював той самий інж. К. Джонсон, який сконструював „У-2", додавши йому швидкости, висоти лету і більший радіюс його дії. Залога складається з трьох людей, з яких двоє контролює лет, а третій зосереджується тільки на обслуговуванні електронічних фотоапаратів.

Добре зорієнтовані воєнні коментатори Р. Готц та Дж. Ґрін заявляють, що „А-11", про якого перші офіційні інформації подав сам Президент, у дальшому пляні має служити, як окремого призначення перехоплювач - винищувач, а там навіть для дуже важливих „нуклеарних місій". Але у такому вигляді, як тепер, він залегкий, і тому слід уважати його за ідеального „коректора" знімок, що їх безперебійно робить відомий „повітряний шпигун" сателіт „Самос".

Не менше важливою є також економічна розвідка, яку в СССР і країнах - сателітах переводить Центральна Розвідча Аґенція. І, хоч така розвідка не має суто військового характеру, бо вона бере до уваги передусім загальну кількість економічних ресурсів, що їх Москва зможе використати на випадок війни для нападу чи спротиву. Центральна Розвідча Аґенція не приховує того, що на початках із організацією такого апарату, який міг би віддзеркалювати те, що діється за кулісами СССР, натрапляла вона на великі трудноці, але тепер змобілізовано для цієї справи таких фахівців, що „ми, — як пише проф. Л. Лоренс — знаємо вже іноді заздалегідь, де, коли і в чому буде в большевицькій економіці провал; про „цілинну кампанію" ми мали часом точніші вістки, як їх з місць подавали навіть московській централі".

Пропонують прибутки для всіх, без огляду на те, чи хто працює чи ні

Вашингтон. — Група 32-ох економістів, виховників, письменників та інших, які назвали себе Окремою Комісією в справах потрійної революції, запропонувала платити постійну платню всім без огляду на те, чи хтось працює, чи ні. Цю пропозицію переслали ці 32 особи до президента Джансона. Потрійною революцією вони назвали теперішній стан в економіці цієї країни: 1. „сайбернейшен революція" — це значить щораз більша механізація праці, фізичної і умової, яка забирає затруднення, бо працю виконують машини. Це є перша революція. 2. Другою частиною теперішньої революції — це революція в ділянці збросння, а 3-ою — це революція в ділянці громадянських прав. Внаслідок цієї потрійної революції „перервався традиційний зв'язок між працею і прибутками", бо машини виконують багато праці, а люди не мають що робити і не мають з чого жити. Досі прибутки бували розділювані між тих, що працювали, збільшували продукцію. Тепер продукція збільшується, але люди не мають багато праці, бо її забрали машини.

Петро Гой

УКРАЇНІКА В АМЕРИКАНСЬКИХ БІБЛІОТЕКАХ

(2)

Не маючи можливости користуватися всесторонніми джерелами, науковці чи студенти не можуть написати об'єктивної праці. При цьому варто зазначити, що змаг ідей чи радше змаг за формування молодої наукової еліти, тобто майбутньої провідної верстви, найкраще проявляється в насичуванні книгозбірень такого чи іншого роду матеріялами. Участь в цій справі беруть не тільки поодинокі особи чи інституції, а й цілі політичні системи за заздалегідь точно опрацьованим пляном. Тож із звичайної циферної аналізи виходить, що в цьому змагу ми ще себе не виявили.

У зв'язку з цим перед українською спільнотою, зокрема працівниками пера, професорами, викладачами, бібліотекарями та студентами, стоїть вимога додержати кроку в цьому змагу, зберегти та передати наші духові надбання майбутньому. Для цього не треба навіть бути патріотом, це — просто обов'язок самопошани.

Звужуємо це питання до живучих ще ґенерацій тим більше, що про збереження та поширення духових надбань наших старших ґенерацій, які стали загальнолюдською власністю, дбають і інші, різними методами репродукують їх та поширюють.

У 1963-му році деякі наукові центри та видавництва репродукували такі наші друковані надбання:

Видавництво Кравс Репрінт Корпорейшен в Ню Йорку перевидало фотографічним способом працю нашого чи не найбільшого бібліографа І. Левицького „Галицько-руська бібліографія XIX століття з узглядненням видань, появившихся в Угорщині і Буковині" (1808 - 1886), 2 т., Львів, 1888-1895, 932 ст. (у полотняній оправі коштує $85.50).

Університі Мікрофільм Інк. в Анн Арборі, Мішіґен, перевидав у книжковій формі способом ксерографії такі праці (подаємо неповний список в азбучному порядку):

Возняк М. „Історія української літератури", Львів, 1921-1924, т. 1 — $12.30, т. 2 — $14.70, т. 3 — $19.90, ОР 8433; Лепкий Богдан, „Начерк історії української літератури" II, Від нападу татар до Котляревського, 1920, $9.60, ОР 8858; Модзелевський Вадим, „Малороссийский родословник", Київ, 1912, 1914 т. 3 і 4 тільки $64.55, ОР 18 181 Потебня А., „Слово о полку Ігореве; текст и примечания", II; Объяснение малорусской песни XVI века, 2-ге видання, Харків, 1914, $12, ОР 8655; Г. Сковорода, „Сочинения в стихах и прозе" Ст-Петербург, 1861, $18.30, ОР 7895; „Слово о полку Ігора, текст з перекладом і поясненнями старорусских правил", Львів, 1884, $7.70, ОР 8675; Срезневский І., „Запорожская старина", Харків, 1833-34, 3-та частина в 1 т., $14.40, ОР 8450; того ж автора „Сведения и заметки о малоизвестных и неизвестных памятниках", Спб. 1867, 2. т., $51.80, ОР 8449; Чижевський Дм., „Філософія Г. С. Сковороди", Варшава, 1934, Український Науковий Інститут, ч. 24, $11.10, ОР 8919; того ж автора „Нариси з історії філософії на Україні", Прага, 1931, $9.60, ОР 8744.

Досить активно розвинув свою видавничу діяльність Інтернаціональний Документаційний Центр АБ в Тумба, Швеція. Згаданий Центр у своєму „Славік проєкті" репродукував багато капітальних матеріялів з україністики..

Треба зазначити, що дорадником ІДЦ у доборі матеріялу для репродукції є д-р Йозеф Трипуцько із Слов'янського відділу Гельсінкської університетської бібліотеки. Репродукції виконується на так званих мікрокарточках розміром 12 x 8 сантиметрів, виготовлених з прозорого або матового матеріялу — в залежності від бажання покупця. Кожна карточка, крім вихідних даних, містить 60 сторінок друкованого матеріялу (5 x 12 рядків) розміру вісімки. Спеціяльний апарат для читання коштує $80, а з додатковим приладом-адаптером для читання ще й мікрофільмів — $100. Подаємо тут неповний список заголовків переважно періодики, репродукованої згаданим Інтернаціональним Документаційним Центром:

З ділянки джерельних матеріялів до історії України репродуковано: „Акты, относящиеся к истории Южной и Западной России, собранные и изданные Археографической Комиссией", Спб., 1863-1892, т.т. 1 - 15, $142. (Це збірка документів з другого періоду української державности — Козаччини); щомісячний історичний журнал „Киевская Старина", Київ, 1882-1906, т.т. 1 — 94, $562. (Для студій в ділянці української етнографії та етнології; „Етнографічний збірник", Наукове Т-во ім. Шевченка, Львів, 1895 — 1916, т.т. 1 — 38, $116, „Матеріяли до української етнології", видання Етнографічної Комісії НТШ у Львові, 1899-1919 т.т. 1 — 20, $64.50.

В ділянці студій, присвячених поодиноким областям України, репродуковано праці таких реґіональних товариств та комісій: „Труды Общества Исследователей Волыни", Житомир, 1902-1915, т.т. 1 —13, $35.20; „Труды Полтавской Ученой Коммиссии", Полтава, 1905-1916, т. 1 — 14, $43.50; „Труды Черниговской Губернской Ученой Архивной Коммиссии", Чернігів, 1897 - 1916, тт. 1 — 11, $33.40.

В ділянці загальноукраїнських періодичних видань репродуковано один із перших українських журналів; „Український Журнал", видаваний Харківським університетом в роках 1824 - 25, два рази на місяць, під редакцією А. Склабовського. Вийшло 44 числа. Журнал містив документаційні матеріяли з часів гетьманів Хмельницького, Мазепи, Скоропадського, дещо з української поезії та про неї, багато місця віддавав морально - етичним та релігійним темам і загальнонауковим проблемам.

Харків, як відомо, був передвісником українського національного відродження. На переломі першої чверті 19-го ст. був він центром нашого культурного та наукового життя і щойно в 50-их роках 19-го століття Київ перебрав цю його ролю.

За редакцією М. Максимовича у роках 1840, 1841 та 1850 появляється три книги „Киевлянина", що містять українську проблематику. „Киевский Телеграф", політично-літературна газета, виходив від 1859 р. до часу закриття його царською владою 1-го липня 1876 р. два рази в тиждень, а від 1864 року — три рази в тиждень під редакцією Н. Чернишева, А. Фон-Юнка, А. Снєжко-Блоцького, А. Гоцької. Навколо цієї газети гуртувалася українська інтеліґенція, що домагалась признання української мови та свободи преси. Найважливішим був останній період існування газети під редакцією В. Антоновича, М. Драгоманова, Ф. Волкова, С. Подолінського, Н. Зібера та інших співпрацівників українського літературного збірника „Громада" в Швайцарії.

Київ перебирає керму в українському національно - культурному житті напередодні тотальної русифікації — валуєвщини. (Тут варто відмітити, що червона Москва належно відзначила 150-ліття з дня народження Петра Валуєва (1814 - 1890), царського міністра внутрішніх справ, автора указу з відомим „не било, нет і бить не может": заходами Історичного Інституту при Академії Наук СССР вийшло в 1961-му році 2 томи щоденника Валуєва).

В наполеонівській добі Україна хвилюється, і Харків стає колискою перших українських журналів. В роках 1816 - 19 виходить „Український Вісник", місячник, під редакцією Е. Філомафітського, Р. Гонорського та Г. Квітки. Вийшло 48 книг. Це був перший журнал в Україні ще й до того університетського формату. Про ціль і напрямні журналу говориться в першому його числі: „справедливо інформувати про тутешній край і допомагати просвіті". Журнал містить багато матеріялу про Україну, зокрема пера М. Грибовського, Квітки, Маркова та ін. Майже в кожному числі появляються описи поодиноких областей України, міст, історичних пам'яток, церков, монастирів пера Вернета, Корнелюса, Левицького та ін. У розділі прози — переклади Бюффона, Гердера, Жокруа, Красніцького, Ж. Руссо, Шатобріяна. У розділі поезії беруть участь Г. Шумлянська, Каменецька, Л. Кричевська, Б. Покровецький, В. Райдаровський, Ів. Срезневський, Гулак - Артемовський. Останній розділ присвячений критиці, наприклад, стаття п. н. „Сковорода — український філософ".

Лука Луців

Т. ШЕВЧЕНКО — СПІВЕЦЬ УКРАЇНСЬКОЇ СЛАВИ І ВОЛІ

(15)

Проф. Білецький писав: „Немає в світовій літературі подібного твору, що перевищував би силою, картинністю й артистичністю, яку ховає в собі „Гамалія" Шевченка". (I. ст. 291).

Свою пояснильну статтю проф. Павло Зайцев закінчує такими словами:

„Сила нервово-творчого напруження поета в цій поемі досягла своєї вершини. Духовим зором своїм він в усій сучасній дійсності не бачив нічого поза образом неволі, рабства свого народу. Як і Міцкевіч, він теж „страждав за мільйони", і з нечуваною силою артистичного вислову, що відповідала силі його переживань, втілив в яскравих історичних образах глибоку ідею, що миритися з рабством значить покривати себе ганьбою. В творчій екстазі, перенісшися в ті часи, коли наші діди вміли з піснею на устах поборювати всякі перепони і з піснею на устах тріюмфувати перемогу, він своєю творчою фантазією вів сучасників за собою, в епоху славного XVII віку, ставив їх перед образом упокореної, зализмілої в крові Візантії і, освічуючи пекельним сяйвом пожару образ правди-мсти за неволю, показував і сучасним і пізнішим українським поколінням, що нема більшого сорому, як „в залізах руки принести і перед всіми у кайданах стать козакові", що перед судом історії рабство — це найвища ганьба для народу. Пісня-молитва: „О, милий Боже України" — ідейне ядро поеми і вся вона — гимн боротьбі за визволення України". (Повне видання, Шикаґо, том I, ст. 320-321).

„СЛІПИЙ" („НЕВОЛЬНИК")

Отак, тату! — Я щасливий,
Що очей не маю,
Що нічого того в світі
Не бачу, не знаю.
Ляхи були — усе взяли,
Кров повипивали!..
А москалі і світ божий
В путо закували!

(„Сліпий")

Ці слова виголошує Степан після повороту з турецької неволі. Прибраний батько послав був його на Запоріжжя, щоб там „набрався козацького звичаю та щоб побачив світа". Степан прославився на Січі, став курінним отаманом, але в нещасній битві дістався до турецької неволі, звідкіля вернувся сліпим.

Історики звертають увагу на те, що в цій поемі описані Шевченком події тривають п'ять років, а в дійсності тривали вони майже тридцять років. Але Шевченко не писав історії, він на героях хотів пригадати своїм сучасникам, як думали про долю України козаки з другої половини 18-го віку, хотів пригадати славне Запоріжжя, яке сам народ оспівав у своїх піснях:

Ой не гаразд запорожці, не гаразд вчинили,
Степ широкий, край веселий та й занапастили.

Нарід знав, що зруйнованої москалями Січі „буде колись треба". Знав це і бачив на власні очі потребу збройної сили. Т. Шевченко, який високо цінив кошового отамана чорноморського козацького війська Антона Головатого, в поемі „До Основ'яненка" писав:

Наш завзятий Головатий не вмре, не загине...
От де, люди, наша слава, слава України.

В поемі „Сліпий", написаній у жовтні 1845 році, яскраво схарактеризовано обидвох окупантів України. Сліпий Степан „щасливий", що не має очей і не може бачити, що москалі діють в Україні. „Ляхи були — усе взяли, кров повипивали! А москалі і світ божий в путо закували!"

Степан розказує про те, що ділялося тоді в Україні, оповідає і про Головатого, і це свідчить про те, що Шевченко від часу написання поеми „До Основ'яненка" (1839) не змінив своєї пошани до отамана чорноморського війська:

Тепер, кажуть, Головатий останки збирає
Та на Кубань підмовляє, черкеса лякає.
Нехай йому Бог поможе.

Про Москву може Степан оповідати тільки недобрі речі:

І на тихому Дунаю нас перебігають
Товариші-запорожці і в Січ завертають.
І розказують і плачуть, як Січ руйнували,
Як москалі сребро, злато і свічі забрали
У Покрови. Як козаки вночі утікали
І на тихому Дунаї новим кошем стали.
Як цариця по Києву з Нечосом ходила
І Межигірського Спаса вночі запалила.
І по Дніпру у золотій ґалері гуляла,
На пожар той поглядала, нишком усміхалась.

Немає потреби далі вияснювати, як український поет дивиться тут на ролю Москви в історії України. Але варто поглянути, як до цієї оцінки ставиться головний, можна сказати урядовий совєтський шевченкознавець, відомий уже нам Кирилюк. „Новим в освітленні (Шевченком) історичних подій є те, — пише він, — що поруч з Катериною II гнобителями виступають також і гетьман Кирило Розумовський і козацька старшина (згадка про „Нечосу"-Розумовського — Л.Л.). І Кирилюк наводить з поеми такі рядки:

Як Кирило з старшинами пудром осипались
І в цариці, мов собаки, патинки лизали.
Отак, тату! Я щасливий, що очей не маю,
Що нічого того в світі не бачу й не знаю.

Після того він залишає політику і поспішає свій коментар закінчити так, щоб воно було нешкідливе московським імперіялістам, які й тепер палять церкви в Україні, так, як це колись робили слуги цариці Катерини II, які також беруть собі до помочі новочасних „нечосів". Кирилюк пише про це все так:

„Таким чином, уже в поемі „Сліпий" Шевченко виявив глибше зрозуміння соціяльних суперечностей в українському суспільстві XVIII століття" (ст. 192).

Для Кирилюка немає тут національних суперечностей, хоч Шевченків Степан стільки разів згадує москалів і їхню героїню царицю...

Тим часом роля Москви в історії України є в цій поемі однією з трьох складових частин цілого твору. На початку твору Шевченко розповідає про свої особисті переживання і переказує свої думки, в середині твору змальовує побутову картину з козацького життя на хуторі у 18-му віці, а вкінці представляє трагедію героя - Степана на тлі політичних подій, які сам герой схарактеризував, давши оцінку Польщі і Москві. Ці слова ми дали за мотто цього розділу і тому їх не повторюємо.

Автор з епічним спокоєм оповів історію Степана. На початку поеми і наприкінці є ліричні місця, в яких поет „виливає свої сльози", згадуючи і про своє життя у зв'язку з невдалою спробою одружитися з донькою священика в Кирилівці, Кошицівною, бо батько відмовив поетові тому, що він, бувши хлопцем-кріпаком, служив у нього. Поет немов потішає себе на вступі до поеми ось такими словами:

Отака-то моя доля, хоч і не шукайте.
Кого любить, сама найде, у колисці найде.

Поет переміг своє особисте горе, свою невдачу, і поему закінчив бадьоро; хоч „не було того дива", щоб „щаслива була жінка з сліпим чоловіком", але „сталось таке диво!" І далі:

....Год, другий минає,
Як побрались: а дивіться вкупочці гуляють
По садочку. Старий батько сидить коло хати
Та вчить внука маленького чолом оддавати.

ВІДГОМІН КОНЦЕРТУ „ДУМКИ" В ШИКАГО

31-го листопада відбувся в Шикаго концерт хору „Думка" з Ню Йорку, хоч й досі не дочекався оцінки. Хочемо зробити це тепер.

Треба ствердити, що концерт був сенсацією. Це був загальновідомий і ославлений хор „Думка", що вже сам собою викликав зацікавлення у всіх. І в моменті появи хору на сцені в нас збудилося почуття радости й подиву. Хор 100 осіб, в більшості молодих, коли заінтересування рідними традиціями навіть у старших падає — це неабиякий осяг.

Концертова програма мала цілий ряд творів широкого формату, і майже в цілості не популярного стилю й тяжчого драматичного змісту. Ось програма: 1. Прославлений хор, з оп. „Т. Бульба" і Туман хвилями лягає, з оп. „Утоплена" — М. Лисенка, міш. хор, при форт. О. Берник. 2. Інфляматус — Дж. Россіні, хор і солістка М. Кокольська; Мізерере, з оп. „Трубадур" — Дж. Верді, хор і М. Кокольська - сопр., Е. Камінський - тенор; Хор вояків з оп. „Фавст" — Ч. Ґуно. 3. Арія Маргарити, з оп. „Фавст" — Ч. Ґуно і Арія Марильці, з оп. „Т. Бульба" — М. Лисенка, сольо М. Кокольська, при форт. О. Омельський. 4. Б'ють пороги, кантата для міш. хору і солістів — П. Печеніга Углицький, М. Кокольська - сопр. А. Добрянський - бас барит., у супроводі на два форт. в опр. О. Берника, при форт. О. Берник і О. Омельський. В другій частині: 1. Сцена, з оп. „Відьма" — П. Печеніга Углицький, на чол. хор (козаки і татари), при форт. О. Омельський. 2. Сцена з оп. „На Русалчин Великдень" — М. Леонтович, на міш. і жін. хори із солістами в опр. М. Вериківського, при форт. О. Омельський. 3. Напишіть хтонебудь — В. Шуть; Якби зустрілися ми знову — А. Рудницький; Твої очі — І. Соневицький; Сон — В. Грудин, співає М. Кокольська, при форт. О. Омельський. 4. Вибір гетьмана, кантата для чолов. і міш. хорів і соля — В. Кудрик, соліст А. Добрянський, при фортепіянах О. Берник і О. Омельський, партію двох форт. опр. М. Фоменко. Хорових солістів 16. Отже програма надзвичайно багата, різноколірна й серйозна в змісті.

Диригент Іван Задорожний, — талановитий музика-ерудит, був свідомий, що хор до такого роду творів доріс. По прослуханні концерту, що пройшов блискуче, як феноменальне й досі нечуване явище, народ назагал розгубився і зніяковів, а більшість висказала думку, що концерт саме із-за такої програми був затяжкий, і для публіки, непідготованої до такого роду імпрез, став менше сприємливим. Загал, як виказалося опісля, волів більше фолкльору й пісень популярного жанру, до яких звик і на яких досі виховувався.

Щоб однак бути справедливим, хочу саме на цьому місці, хоч і припізнено, висвітлити цю справу безсторонньо і об'єктивно. Ми всі є свідками безнастанного поступу і змін довкруги нас, в науці, техніці, мистецтві. Наше музичне життя має теж свої фази розвою. Хорове мистецтво зачалося в нас недавно й воно об'являлось переважно в мініятюрних показах творів продукованих більш, або менш вдало, залежно від хорового матеріялу й здібностей, освіти й досвіду диригента. Мініятюрної муз. літератури в нас багато і в ній бовталися ми безустанку. Наш народ до цього звик і в більшості думає, що так має бути завжди. А це ж неправда. В інших народів разом з фолкльором даються концерти вищого ґатунку, просто для показу, що, крім мініятюрного популярного матеріялу, має цей, чи інший народ і поважніші речі під оглядом форми і стилю.

Це мав на думці і диригент хору „Думка", бо до цього надавався добре зорганізований і підготований хор, і свій задум прекрасно задемонстрував, показуючи своє вийняткове покликання до цього роду музичних продукцій, більш епічних, із ширшим розгорненням думок, як ліричних.

Я, як багато інших, не маємо ніяких закидів проти програми, ані її переведення, бо все було добре виконане і на культурному рівні. Я цілою душею зрадів, що знайшовся хор і диригент, що між іншими й припалі пилом твори великих наших майстрів винесли на світло денне. Тут маю на думці особливо більші твори П. Печеніги Углицького, Б. Кудрика й М. Леонтовича, що їх ми вперше мали змогу почути в прекрасних фортепіянових (замість оркестри) оформленнях О. Берника, М. Фоменка й М. Вериківського. Коли б саме не ця обставина, багато з нас і не знало б, що такі імпозантні муз. твори в нас існують.

Цій програмі можна б закинути те, що в чужих творах, що їх поставлено умисне для порівнання з нашими не гіршими, можна було б ужити укр. мови, як це практикувалося в наших оперних театрах. Своя мова, попри музику міжнародного характеру, внесла б більше своєї атмосфери на сцені. Можна було б і без них обійтися, бо їх можна почути в радіях і на рекордах у кращім показі, бо з оркестральним супроводом, але це мабуть сталося, як можна було додуматися, ізза солістів, що мали вже готові речі, щоб дати їм краще тло й більш імпозантне обрамування.

У цій розцінці концерту треба підкреслити ще й цю обставину, що до величі його причинилася у великій мірі головна його солістка, а це, одна з найкращих наших мистецьких сил, пані Марта Кокольська, що взяла на себе тягар майже половину програми, остаючись для концерту гідною прикрасою, а для публіки насолодою. Її індивідуальність, це дивний феномен, що лучить у собі прикмети щирої простодушности і скромности, як людини у звичайному житті, а мистецької амбіції й почуття величі на сцені, звідки промовляє з позицій своєї сили не тільки голосу, але гейби радіяційного діяння на душу слухачів, яку проймає наскрізь та доставляє по своїй волі. Про неї вже багато гарного читалося в наших часописах і ми, як наочні свідки, мали змогу ствердити правдивість висказаних уже всебічних признань наших і чужих критиків про неї. Я, особисто, радію з усяких нових появ на нашому культурному полі і не заздрощу слави нікому, що талантом і гірким трудом собі її здобувають, бо слава їх кидає свою тінь і на нас усіх, їх земляків.

Слухаючи концерту, мило було ствердити, що в ньому знаходилося багато солістів хорових з гарними голосами, як теж і солісти - артисти оперного стажу, як: А. Добрянський, драматичний і динамічний бас - баритон ясного тембру і Е. Камінський, що своїм ліризмом, покрою Джілі, торкнув усіх вразливих на тонкість слухачів. На фоні сценічних продукцій відзначились маркантно і два акомпаніятори О. Берник і О. Омельський, що акомпаніюючи поодиноко, чи заступаючи оркестру в двох фортепіянах, виказалися, як перщорядні мистці, підпомагаючи хор і солістів своїм смілим супроводом, ритмічним підкресленням та динамічним розгорненням, особливо в творах Печеніги Углицького і Б. Кудрика. Між іншими й їх сильветка залишиться в нашій пам'яті, як незабутня.

На цьому місці мушу теж ствердити, що такі імпрези, вищого мистецького ґатунку є для нас потрібні й корисні, особливо для нашої молоді, що як більше поступова і сучасна (маю на увазі старшу й студіюючу молодь), прагне чогось нового, більшого, а й величного й вона, як показалося, зраділа, що наша музична культура має зразки вищих форм і стилів, якими можна похвалитися і перед чужинцями. Це було й характеристичне, що, головно вищошкільна, молодь була одушевлена і не мала ніяких застережень, коли старші громадяни висказувалися про концерт, як затяжкий і замало популярний.

Заслугу в уладженні цього цінного концерту з його матеріяльним і моральним успіхом, треба завдячити монсіньйорові о. д-р Ст. Кнапові, парохові катедри св. О. Николая в Шикаго. Він, як проворний і здібний, організатор-економіст, не побоявся взяти на себе риску за вдачу, або невдачу концерту, але повний віри в успіх усього, на що зважиться і цим разом не завівся, хоч переведення цеї акції було получене з великими коштами. Хор у своїй великодушності зрезиґнував із належного йому гонорару і весь дохід перейшов на фонд будови дому для старців, що його заініціював саме о. д-р Кнап. Меткий і підприємчивий о. шамбелян вірить, що подібні імпрези можна влаштовувати кожного року і на другий рік, згл. при кінці цього року хоче запросити хор „Кобзар" з Філядельфії з цілим його арсеналом мистців на чолі з визначним його дириґентом д-ром Антоном Рудницьким, що є одним з наших вищого стажу композитором, музикологом та оперно-симфонічним дириґентом. Така культурна виміна буде завершенням тієї, що її кілька літ тому започаткували хори з ближчих до себе громад. Хайже ж цей шикаґівський приклад буде стимулом до продовжування такої культурної акції і по інших більших наших осередках, з таким самим показом і успіхом.

М. Федорів

Зустріч конґресмена Волтера Г. Джадда з членами Т-ва Сприяння УНРаді

25-го січня Управа і члени Т-ва Сприяння УНРаді в Міннеаполісі, Сейнт Пол, Міннесота влаштували зустріч — прийняття в готелі Лемінґтон в Міннеаполісі бувшому республіканському конґресменові д-р Волтерові Г. Джаддові. Метою зустрічі було вручення йому грамоти, як одному з творців резолюції Тижня Поневолених Націй.

За головним столом сиділи: д-р Волтер Г. Джадд з дружиною, д-р М. М. Менжега з дружиною, о. д-р Володимир Левицький і голова Товариства Сприяння УНРаді Олександер А. Мельниченко з дружиною.

Серед гостей чужинців були присутні: голова Республіканської партії Міннесоти п. Роберт А. Форсайд, заступник голови п. Кліфорд С. Гесс з дружиною, представники преси, радіо і телевізії, д-р М. Менжега, тостмайстер, привітав шановного гостя з дружиною і всіх присутніх на залі гостей, оголосив порядок дня і запросив о. Володимира Левицького прочитати молитву перед обідом.

По обіді д-р Менжега передав слово голові Т-ва Сприяння УНРаді Олександрові А. Мельниченкові, який познайомив гостей з історією визвольної боротьби українського народу, розповів про жахи Вінниці і голоду на Україні в роках 1932-1933. Прочитав привітальні листи від Ричарда М. Ніксона, сенатора Джекоба Джевітса з Ню Йорку, голови Крайового Республіканського Комітету — Вілліяма Е. Міллера з Вашингтону Д. К., і конґресменів з Міннесоти Кларка Мек-Ґреґора, А. Нелсона, Алберта Квні, О. Танзена. Привітання прийнято гучними оплесками. Д-р М. Менжега попросив до слова гостя д-ра Волтера Г. Джадда.

Д-р Волтер Джадд від 1925 по 1933 рр. і від 1934 по 1938 рр. провів в Китаю як медичний місіонер. Два роки 1939 і 1940, він об'їздив ЗДА розказуючи людям про небезпеку китайського комунізму і японського імперіялізму. В 1941 році мав приватну практику доктора медицини. В 1942 р. був вибраний до Конґресу. В Конґресі був членом Комісії Закордонних Справ. Він був двічі делеґований на конференцію Світової Організації Здоров'я. Він є ветераном першої світової війни. Має почесне наукове звання від багатьох університетів Америки.

Він є добрим промовцем. Кожне його слово має обґрунтовання і глибоке значення. В його промові слухач знаходить відповідь на багато неясних питань сучасної політики. Його промова зворушує слухача, кличе до боротьби з наступаючою, небезпекою для цілого світу і Америки зокрема. Про ситуацію в світі він каже: — „Ми маємо тепер холодний мир, а не холодну війну. Під час повстання в Угорщині проти комуністичної тиранії, в Кремлі не спали, вони боялися, очікуючи загального повстання всіх поневолених ними 76 націй. Небезпечний момент пройшов. Угорське повстання придушено. Америка відмовила в найменшій помочі медичній. СССР знову на ногах. В 1956 р. я старався роз'яснити мінесотцям, чого варте співіснування „дружніх" відносин між Сов. Росією і Америкою, але люди не розуміли глибини подій. Вони лише співчували, бо їх це безпосередньо не стосувалося, так само, як далекою є справа Кореї, Пакістану і інших під комуністичною загрозою держав. Америка продає хліб СССР, щоб помогти Хрущову вивести країну з тяжкого становища. Добрий жест допомоги голодному населенню. Якщо ми хочемо допомогти населенню, то даймо, а не продаваймо... Червоний Хрест донесе до кожного потребуючого. Американці не розуміють, що українці потребують волі... Я провів, каже д-р Джадд, один місяць в 1963 р. на території, окупованій комуністами, і мав досить!..

По закінченню промови д-ром В. Джаддом, голова Товариства Сприяння УНРаді п. А. А. Мельниченко урочисто вручив йому почесну грамоту. Всі присутні на залі, стоячи вітали дорого гогостя гучними оплесками. Після цього виступив п. Роберт Форсайд, голова Респ. Партії Міннесоти. Він вітав д-ра В. Джадда і його дружину і закликав всіх присутніх підтримати кандидатуру д-ра Волтера Джадда як кращого сина Міннесоти на президента Америки 1964 р.

Місцевий часопис Міннеаполісу „Морнінґ Трібюн" двічі інформував мешканців міста про цю зустріч 22 і 26 січня. Радіо і телевізія подавали про це 21 січня.

Що ж то за організація, яка старається вийти поза межі свого внутрішнього життя? Ця організація існує на терені Твин-Ситі вже 13 років. Має понад сто сталих членів. Вони вислали до Фінансового Ресорту В. О. УНРади в Мюнхені, Німеччина, понад $9,000, крім того дали на позику Визволення України $3,001. Вони не замкнулися в собі. Їх голова, енерґійний молодий чоловік, тримає зв'язок з конґресменами і сенаторами різних стейтів. Члени Управи і англомовні члени Т-ва ведуть роз'яснювальну роботу серед чужинців, розказуючи про Україну, про умови життя в СССР. Видають Бюлетень. Продовжуйте з успіхом вашу роботу, будьте прикладом для інших організацій.

Валентина Єрмоленко

РІЗДВЯНА ВИСТАВА у ВАШИНҐТОНІ

Уперше українська громада у Вашинґтоні спромоглася власними силами на постановку сценічної картини. В рямцях „Різдвяного Вечора", який влаштувала Жіноча Секція при Об'єднанню Українців Вашингтону 18-го січня 1964, в великій залі „Ол Лоулс Черч", виведено сценку, написану п. Галиною Варварів, п. н. „Різдв'яний Вечер в Україні". Це одноактівка зміст і ціль якої показати свят - вечірні звичаї на Волині; участь повстанця додавав тої реальної нотки, що була притаманна нашим селам під час німецької окупації.

Між акторами тільки п-ні Марія Дубровська мала професійний стаж і його вміло використала в ролі матері. Усі інші — хоч аматори, достосовувались до рівеня і разом створили приємну картину. П-на Аня Шевченко грала дочку Оленку, п. Анатолій Козар — батька, п. Яромир Оришкевич — повстанця, п. Іван Марковський — міхоношу, Віктор Карен — хлопчика, а Наталка Кравець і Лариса Дячок — двох дівчат. Очевидно, були й колядки, які виконав мішаний хор під дирекцією п. Юрія Филипова. Колядки ефектовно доповнили зорову картину музичною ілюстрацією — такою необхідною і притаманною в нашому різдвяному обряді.

В щирих оплесках, якими численна публіка нагородила виконавців, висловлене не тільки приємне пережиття, але теж признання авторці п'єси пані - матці Варваровій, яка, як голова Секції, була головним організатором „Вечора", усім акторам і хористам з дириґентом п. Ю. Филиповом, за те, що не жаліли труду й часу на проби і з запалом працювали, щоб п'єса увінчалася успіхом. Було особливо приємно, що в „Вечері" брала участь наша студентська молодь, тим більше, що був це гарячий час семестральних іспитів.

Треба окремо відмітити сценічне оформлення картини, яке завдячуємо інж. Теодозієві Дячкові; як звичайно, простими технічними засобами зумів він осягнути естетичний і цікавий ефект, навіть збудував з картонів типову сільську хатню піч.

З виставою була получена ялинка для дітей з роздаччю даруночків, які приготовила тутешня Школа Українознавства, для якої зрештою пішов дохід з імпрези. Майже всі діти понисувалися неофіційно деклямаціями і музичними виступами, і ціла їх вже численна громада весело й корисно провела вечер. **юс.**

● **Совєтський міністер** закордонних справ Андрей Громико перевів чотири дні у столиці Швеції Штокгольмі, приготовляючи візиту Хрущова, що має відбутись в червні цього року. Шведська громадська думка обурена проти Совєтів ще від останньої світової війни, коли то совєтський підводний човен затопив шведський корабель і захопив шість шведських моряків, по яких від того часу слід загинув. Громико тепер обіцяв „поцікавитися", що сталось з отими шведськими моряками.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ" І ЇЇ ВИДАНЬ

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми:

СПИСОК Ч. 25

В. Наньків, Лоретто	$8.00	І. Прибила, Воррен	$1.00
Т. Шлапак, Бруклин	8.00	О. Ревега, Ню Йорк	1.00
Я. Марків, Ню Йорк	4.00	В. Велишок, Бріджпорт	1.00
М. Брожина, Ню Йорк	4.00	І. Садовий, Гошен	1.00
В. Трубич, Бруклин	3.00	С. Коцюба, Денвер	1.00
М. і Г. Рікащ, Рочестер	3.00	П. Федик, Дітройт	1.00
М. і Г. Рікащ, Рочестер	3.00	С. Гельнер, Монтреал	1.00
Я. Паладій, Асторія	3.00	В. Озерянин, Ню Йорк	1.00
д-р Т. Соболь, Кізевил	3.00	А. Тельманик, Вестрен	1.00
Т. Отриск, Літл Фолс	3.00	С. Торбин, Степлетон	1.00
П. Корженівський, Пітсвил	3.00	І. Майка, Рочестер	1.00
В. Ревть, Елизабет	3.00	М. Ліщинський, Філядел.	1.00
В. Пакуляк, Міннеаполіс	3.00	Е. Велигорський, Дітройт	1.00
Е. Перхач, Шикаго	3.00	П. Брездер, Вилтон	1.00
Т. Західний, Гейстон	3.00	Ю. Новак, Дітройт	1.00
В. Ясеницький, Ембридж	3.00	Р. Федик, Дітройт	1.00
В. Мизак, Мейвуд	3.00	М. Фецак, Філядельфія	1.00
д-р Р. Осінчук, Ню Йорк	3.00	М. Канашевич, Шикаго	1.00
О. Данилович, Філядельфія	3.00	В. Заяць, Вашингтон	1.00
Д. М. Чолій, Асторія	3.00	М. Борис, Вілкес Барре	1.00
Т. Лопадчак, Асторія	3.00	о. А. Мельник, Філядельфія	1.00
В. Бих, Бруклин	2.00	К. Мигаль, Вейсайд	1.00
В. Валій, Шикаго	2.00	І. Устиновський, Гарвей	1.00
Д. Коник, Монтреал	2.00	П. Купчак, Едістон	1.00
А. Мазур, Джерзі Сити	2.00	В. Бідула, Кемден	1.00
А. Котик, Ню Бритен	2.00	З. Загачевський, В. Ігтон	1.00
В. Татунчак, Ст. Джейн	2.00	Ф. Липецький, Дітройт	1.00
М. Сакалюк, Арнолд	2.00	Т. Назарук, Лехбург	1.00
Я. Яблонський, Монтреал	2.00	Ф. Голод, Рочестер	1.00
М. Маркусь, Мек Аду	2.00	М. Мін, Стов	1.00
М. Нотужний, Бекон	2.00	М. Гіль, Бетлегем	1.00
П. Авраменко, Ню Йорк	2.00	В. Геба, Степлетон	1.00
В. Грибик, Вилименсет	2.00	О. Стефанов, Шикаго	1.00
А. Лісікевич, Воррен	2.00	А. Сава, Прерія ді Шиєн	1.00
О. Щудлюк, Вест Ракебері	2.00	В. Туніцький, Філядельфія	1.00
Е. Вербицький, Вуд Дейл	2.00	Р. Поступак, Літл Фолс	1.00
М. Шайноцький, Фінекс	2.00	К. Борисенко, Елмсфорд	1.00
Я. Закаляк, Лінден	2.00	Ю. Каличук, Ню Йорк	1.00
О. Городиський, Шикаго	2.00	П. Пожар, Ню Гейвен	1.00
Е. Гладиш, Дітройт	2.00	С. Галещук, Клівленд	1.00
А. Ясний, Бронкс	2.00	Л. С. Колтунюк, Денвер	1.00
В. Корда, Зейнесвил	2.00	В. Рудь, Дітройт	1.00
А. Леськів, Вайтстон	2.00	Д. Галушка, Лейквуд	1.00
М. Мартиняк, Елмайра	2.00	Р. Кишакевич, Монтреал	1.00
П. Пікицький, Ст. Кетерінс	2.00	Р. Вомпель, Філядельфія	1.00
П. Чупрун, Філядельфія	2.00	А. Угрин, Парма	1.00
Т. Бурка, Філядельфія	2.00	Д. Лищан, Дітройт	1.00
В. Вересюк, Ню Йорк	2.00	С. Фурманюк, Шикаго	1.00
Г. Дмитруш, Ланкестер	2.00	К. Коцців, Ню Йорк	1.00
В. Заіко, Геммонд	2.00	М. Данило, Бофало	1.00
М. Лозинський, Роял Овк	2.00	К. Сідлінський, Тавнтон	1.00
М. Кішеля, Гелена	2.00	Г. Федин, Тітусвил	1.00
А. Сивак, Апер Дербі	2.00	Е. Вилик, Лендсдавн	1.00
Л. Мостович, Луісвил	1.50	І. Багрій, Честер	1.00
		В. Мандюк, Ньюарк	1.00
Ю. Галицький, Монт Синай	1.00	І. Пуйо, Ню Йорк	0.50
Д. Домарецький, Ансонія	1.00	О. Дрозд, Маямі	0.50
О. Куцик, Шикаго	1.00	Б. Заплітний, Шикаго	0.50

„Щедрий Вечір" в 10-му Відділі ОДВУ і в 1-му Відділі УЗХ в Ню Йорку

Заходом 10-го Відділу ОДВУ і 1-го Відділу УЗХ в Ню Йорку уряджено 18-го січня в приємній родинній атмосфері спільний „Щедрий Вечір". При цій нагоді роздано членам основникам і піонерам ОДВУ відповідні грамоти і срібні медалі згідно з постановою 25-го Ювілейного З'їзду ОДВУ за їхні заслуги для організації.

Вечір розпочався спільною молитвою. Голова 10-го Відділу, Роман Крупка, що проводив вечором, привітав присутніх та коротко згадав про традиції та обряд Свят-вечері, що символічно об'єднує людей одного роду та одної крови. Ми повинні зберігати свої традиції, рідні українські звичаї, бо вони є одним із цементуючих елементів, так як, і мова, що тримають і об'єднують націю, в'яжуть нас з Україною, батьківщиною наших предків. Ми линемо думкою і почуваннями до наших рідних в такій далекій, а так близькій нашому серцю Україні. Милою несподіванкою було відчитання листа від полк. Андрія Мельника у відповідь на одержану від 10-го Відділу ОДВУ і УЗХ телеграму з приводу 25-ліття його головування в ПУН такого змісту: „Дорогі Подруги і Друзі! — Глибоко зворушений Вашим виявом пам'яті про мене у Свято-Андріївський вечір і милими побажаннями у Вашій телеграмі, прошу прийняти мою сердечну подяку за Вашу увагу і зичливість, які є і доказом, що служимо одній і тій самій ідеї і горіємо одним і тим самим вогнем любови й відданости дорогій українській визвольній справі. Хай же відплатою за Ваш дружній жест буде моє гаряче побажання Вам діждатись здійснення нашої Мрії - Ідеї. Дай, Боже, Вам діждатись цеї великої мети, шляхом невпинної жертвенної праці, яку давали Ви дотепер в добро і славу Батьківщини. — Слава Україні! — Андрій Мельник, голова ПУН.

Опісля один із піонерів ОДВУ, Степан Ковальчук, передав словами історію піонерської праці в рядах ОДВУ з-перед 35 літ, а потім роздав грамоти таким присутнім членам основникам: Марії Лехіцькій, Евгенії Сцібайло, Нусі Станіславській, Теодорові Музичці і Володимирові Хоміцькому. Степан Ковальчук отримав грамоту давніше на 25-му З'їзді ОДВУ. Повстанням з місць та однохвилинною мовчанкою вшановано пам'ять тих членів основників, що відійшли вже від нас у вічність.

Після вечері, яку дбайливо приготовили подруги з УЗХ і яка складалася з традиційних українських страв, розпочалася друга частина вечора, якою провадила голова УЗХ, Дарія Бойдуник. Д-р Софія Карпінська виголосила старанно опрацьований реферат про наші святочні звичаї. Потім була інсценізація біля селянської хати, яку майстерно зробили Лев Куделя та Микола Андрейко, а прикрашена ялинка доповнила декорацію. Молоді артисти деклямували вірші, колядки і щедрівки залунали на залі. На тлі колядок Аля Бойдуник продеклямувала вірш В. Лепкого — „На Свят Вечір" а маленькі артисти Ярчик Велеслюк (хлопчик) та Левчик Дністрян (зайчик) відіграли сценку до вірша О. Олеся — „Ялинка". Люба Кметик, зодягнена в бойківський стрій, продеклямувала вірш „Ісус Христос народився". Інсценізацію закінчив прихід малих колядників зі звіздою під вікно хати. Господиня Ориса Андрейко за нашим українським звичаєм обдарувала їх смачними солодощами.

У святковому веселому настрої проминув вечір дуже скоро. Довго ще не розходилося товариство з'єднане співом колядок та щедрівок, приємною розмовою та веселими жартами. Приємний спогад про цю милу імпрезу на довго остане в пам'яті всіх присутніх.

М. К.

● **Монсіньйор Аґостіно Казаролі** з Ватиканського державного секретаріяту перебував три дні у Будапешті на переговорах з комуно-мадярським урядом про дальшу долю кардинала Йосифа Міндсенті, який від 1956 року перебуває в американській амбасаді, знайшовши там азиль, коли його переслідували комуністи. Мадярський віцепрем'єр Гьюля Калай прославляв Папу Павла VI, що той рішився на безпосередні переговори в цій справі з комуністичним урядом Мадярщини.

ШЕВЧЕНКОВЕ ЧУДО В ПАРИЖІ

(Закінчення зі сторінки 1-ої)

м'ятника у Вінніпеґу чи Вашинґтоні, паризькі святкування може й не такі величаві. Але пропорційно до числа нашої тут колонії, пропорційно до трудности й ваги французького терену — це незвичайні успіхи. Насувається питання: чим пояснити собі такий успіх цьогорічних святкувань, які далеко залишили за собою дуже успішні святкування 1961 р.? Причин є кілька. Перша з них — це відданість еміґрації ідеалам Шевченка. Показується, що ми таки духово визріваємо, ростемо й щораз краще розуміємо нашого Генія. Дальша причина: загальна атмосфера Шевченківського Року, з нашими зусиллями й ворожими заходами паралізувати нашу роботу. Однакове значення тут мав напр. факт будови пам'ятника у Вашинґтоні, як і зусилля ворогів цьому перешкодити. Пам'ятником у Вашинґтоні, його долею дуже хвилювалась вся наша еміґрація, зокрема ж у Франції, бо ми тут не маємо шансів на подібні осяги. Боротьба за пам'ятник дуже багато вплинула на зріст завзяття в праці над вшануванням пам'яті Кобзаря. Дальша причина: відповідне усвідомлення еміґрації, що нашим завданням є показати світові справжнього Шевченка, щоб протиставитися тим фальшуванням, що їх через ЮНЕСКО протаскуватиме Москва, використовуючи наших земляків.

Святкування в Парижі були майже перші в рамах ювілейного року 150-ліття з дня народження Шевченка. Але вони дуже добре показали „температуру" цього року. Залишається тільки побажати, щоб вся наша спільнота у вільному світі виявила такий же ступінь свідомости й таке ж зрозуміння ваги цьогорічних маніфестацій. Немає найменшого сумніву, що наші Шевченківські святкування 1961 р. мали величезний вплив на події на Рідних Землях. Вони змусили Москву до поступок, змусили її дозволити різні вияви української самобутности. Вже це одне повинно перемінити маніфестацію у Вашинґтоні при кінці червня ц. р. у здвиг заокеанської еміґрації. Здвиг таких розмірів, якого досі не було. На це є всі дані. Коли хтось би сумнівався, то нехай подивиться на паризьке чудо. А українці ЗДА й Канади мають таки далеко більші можливості.

О. Жданович

Ярослав Пастушенко вибраний на голову Відділу Союзу Українських Купців і Промисловців в Ню Йорку

Ню Йорк. — Попередньої неділі в Українському Народному Домі відбулися чергові річні Загальні Збори місцевого Відділу Союза Українських Купців і Промисловців.

Треба пригадати, що не всі ті, що можуть і повинні бути членами названого Союзу, є в його рядах. Процес обхоплення їх поступає поволі. Можна б навести причини, які пояснили б, а може й оправдали б, цю повільність. Треба не забувати, що зокрема ті, які стали купцями силою обставин, мали, і напевно ще мають, багато труднощів, і не мають часу на свою організацію.

Треба підкреслити, що всі дотеперешні Управи Союзу (на нашу думку слушно!) уважали, що щойно по приєднанні всіх, зглядно поважної більшости в члени Союза, буде можна розгорнути працю в ширшому розмірі. Не можна промовчати похвального факту, що поважна кількість — хай і скромного теперішнього числа членів — це до певної міри фанатики справи, які нічим не зражувалися і не зражуються і в не сприятливих умовинах роблять більше, чим можна, і рятують честь українського купця - громадянина. Можна сподіватися, що зокрема наведене паступовання заохотить тих, які є поза організацією, і подасть їм сил виконати і цю громадську повинність.

Вертаючи до самих зборів — предложені звіти керуючих і провірних чинників Відділу Союзу з Р. Крупкою — головою виказали вдоволяючі вислiди праці Союза і його органів. І то у внутрішньо організаційних і загально громадських справах. З приємністю треба ствердити, що наше громадянство піддержуванням актуальности клича „свій до свого" виказує своє позитивне наставлення до українського купця, в тому зокрема і до членів СУКіП, як того, що респектує наш громадський правопорядок.

Збори вибрали чергові керівні і провірні органи в такому складі: Управа: Я. Пастушенко — голова, Е. Куровицький — заступник голови, Р. Крупка — секретар, І. Гошовська — скарбник, В. Кузьминський — організаційний референт, В. Дармохвал — пресовий референт і члени Управи Г. Божик і М. Пирський. Контрольна Комісія: О. Диба — голова і члени Т. Гринів і І. Тащук. Товариський Суд: І. Кефор, і члени Т. Суду Р. Іваницький е М. Гориславський.

УВАН в Канаді вшанувала пам'ять Олександра Архипенка

Вінніпеґ. — На засіданні Президії УВАН (Канада), 6-го березня, вшановано пам'ять покійного славного скульптора-українця, **Олександра Архипенка**, який помер 27 лютого в Ню Йорку. Засідання відкрив Президент УВАН, д-р Я. Б. Рудницький, запропонувавши віддати пошану пам'яті покійного вставанням і одномінутною мовчанкою. Після того маестро Л. Молодожанин подав характеристику Архипенка, як славного мистця, та поділився спогинами про останню зустріч з ним за кілька днів перед його смертю. Пок. Архипенко був бадьорий, готовився до виїзду в Европу з виставкою своїх творів і відклав справу мальовання його портрету на будуче, кажучи: „Ще буде час!" На жаль, того часу вже не стало. Також поділилися своїми думками про покійного мистця проф. Я. Рудницький, д-р М. Мандрика, д-р М. Марунчак, пані О. Войценко і інші. Вдові покійного вислано листа з висловом співчуття Президії УВАН та всіх присутніх на засіданні.

● **У Британії** настав гострий спір між урядом і робітничими спілками, що охоплюють всіх робітників електрівень, які в Британії є державними. На цьому тлі прийшло також до напруженої ситуації між робітничими спілками і проводом опозиційної соціялістичної Партії Праці, яка спирається на робітничих спілках, бо лідери Партії Праці бояться, що у випадку страйку робітників електрівень — широкі маси населення так дошкульно терпітимуть від того страйку, що їхні настрої звернуться проти робітничих спілок і проти Партії Праці.

Посмертні згадки

БАБІЙ АНАСТАЗІЯ, довголітня членкиня Т-ва Запорізька Січ 367 Відд. УНСоюзу в Рочестері, Н. Й., померла 7 березня 1964 р. Покійна народилася 15 лютого 1895 р. в с. Нивиці, пов. Камінка Струмілова, Україна. До Т-ва і УНС вступила 15 січня 1923 р. Полишила в смутку 2 замужні доньки Катерину і Анну, 3 синів Василя, Миколу й Михайла, 3 внуків. Похорон відбувся 10 березня ц. р. з похоронного заведення до церкви св. Иосафата, а відтак на цвинтар Голі Сепулхре, при участі родини, знайомих і членів Т-ва.

Вічна Їй Пам'ять!

В. Попович, секр.

МАРІЯ ШВОРЦ-ТРЕТЯК, довголітня членкиня Б-ва св. Иосафата 217 Відд. УНСоюзу в Рочестері, Н. Й., померла 5-го березня 1964 р. Нар. в с. Данильче, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишила в смутку 2 синів Івана і Михайла, 3 замужні доньки Катерину, Анну і Марію, 12 внуків. Належала до Б-ва св. Иосафата і до Українського Золотого Хреста. Похорон відбувся 9-го березня ц. р. з церкви св. Иосафата при участі родини, членів Братства і знайомих. Похована на цвинтарі Holy Sepulchre.

Вічна Їй Пам'ять!

В. Колданський, секр.

ТАРЗАН, ч. 5211. Бій...

Мавпа витягнула величезну лапу, але Тарзан зігнувся, а тоді присунувся ближче зі своїм дискучим ножем...

Тимчасом, із боку комісар поліції кричав: — Скінчіть із тварюкою...

— Я не можу вистрелити... швидко відповів Бен. — Вони обидва є занадто близько!